

Số: 5233 /TB-SVHTT

Thành phố Hồ Chí Minh, ngày 16 tháng 11 năm 2022

THÔNG BÁO
Về việc lấy ý kiến nhân dân đối với
tên dự kiến đặt 02 cây cầu bắc qua sông Sài Gòn trên địa bàn thành phố
Thủ Đức, Quận 1 và quận Bình Thạnh

Căn cứ Khoản 1, Điều 17 Nghị định số 91/2005/NĐ-CP ngày 11 tháng 7 năm 2005 của Chính phủ về việc ban hành Quy chế đặt tên, đổi tên đường, phố và công trình công cộng quy định: "...Cần công bố công khai dự kiến đặt tên hoặc đổi tên đường, phố, công trình công cộng để nhân dân tham gia góp ý kiến trước khi Ủy ban nhân dân tỉnh, thành phố trình Hội đồng nhân dân cùng cấp tại các kỳ họp thường kỳ hàng năm".

Ngày 08 tháng 11 năm 2022, Hội đồng tư vấn đặt tên, đổi tên đường và công trình công cộng trên địa bàn Thành phố Hồ Chí Minh đã họp cho ý kiến về việc đặt tên 02 cây cầu bắc qua sông Sài Gòn với sự có mặt 16/18 thành viên. Kết quả có 16/16 (100%) thành viên đã thống nhất:

- Đặt tên địa danh "Thủ Thiêm" cho cây cầu nối từ đường Ngô Tất Tố, đường Nguyễn Hữu Cảnh (quận Bình Thạnh) đến Khu đô thị mới Thủ Thiêm (thành phố Thủ Đức).

- Đặt tên địa danh "Ba Sơn" cho cây cầu nối từ đường Tôn Đức Thắng (Quận 1) đến Khu đô thị mới Thủ Thiêm (thành phố Thủ Đức).

Sở Văn hóa và Thể thao công khai dự kiến đặt tên hai cây cầu bắc qua sông Sài Gòn trên địa bàn thành phố Thủ Đức, Quận 1, quận Bình Thạnh để nhân dân tham gia góp ý kiến. Ý kiến góp ý của nhân dân gửi về Sở Văn hóa và Thể thao tại địa chỉ 164 Đồng Khởi, phường Bến Nghé, Quận 1 hoặc qua hộp thư điện tử của Phòng Quản lý Di sản Văn hóa - Sở Văn hóa và Thể thao (dsvh.svhtt@tphcm.gov.vn) đến hết ngày 26 tháng 11 năm 2022.

(Hồ sơ đính kèm:

- Tóm tắt ý nghĩa lịch sử địa danh Ba Sơn và Thủ Thiêm;
- Sơ đồ vị trí 02 cây cầu bắc qua sông Sài Gòn dự kiến đặt tên.)

Nơi nhận:

- Như trên;
- VP UBND TP;
- BGĐ Sở VH TT;
- CVP Sở VH TT;
- Lưu VT, P. QLDSVH (Khg)

Trần Thế Thuận

1911

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

CHICAGO, ILL.

1911

PHYSICS DEPARTMENT

CHICAGO, ILL.

1911

TÓM TẮT Ý NGHĨA LỊCH SỬ ĐỊA DANH “BA SON” VÀ “THỦ THIÊM”

1. Ba Son

Tên gọi Ba Son có 4 giả thiết: Trong cuốn Sài Gòn năm xưa, học giả Vương Hồng Sển đã lý giải nguồn gốc phỏng định của tên gọi Ba Son: Tên Việt là tên một đốc công (thợ nguội) tên “Son” con thứ ba, làm tại đây và được đặt tên cho sở là Ba Son. Tên định chừng từ tiếng Pháp: Một là gọi tắt từ “poissons” trong “Mare aux poissons” (nhiều cá); Hai là gọi trại từ “Bassin” trong “Bassin de radoub” (ụ tàu); Nhà nghiên cứu An Chi, tin cách giải thích của Vương Hồng Sển, nhưng ông cho rằng từ tiếng Pháp Bastion (pháo đài) cũng có thể đọc trại thành Ba Son.

Tất cả các tên gọi ấy đều cùng chỉ một nơi Chúa Nguyễn Ánh đặt “Xưởng Chu sư” dân gọi là “Xưởng Thủy” bên bờ sông Sài Gòn vào năm 1790 phục vụ cho sở trường thủy chiến của mình trong cuộc chiến với nhà Tây Sơn. Năm 1792, xưởng hạ thủy năm chiếc thuyền (Hoàng Long, Xích Nhạn, Thanh Tước, Bạch Yến, Huyền Hạc). Năm 1793, Chúa Nguyễn Ánh mua một chiến hạm cũ của Châu Âu về tháo ra từng mảnh để lấy mẫu, đích thân chỉ đạo thợ theo đó mà chế tác ra các loại chiến hạm mới gọi là Tây dương dạng thuyền. Thủy xưởng đã đóng được 9 chiến hạm kiểu Châu Âu (mang tên Loan Phi, Ưng Phi, Long Ngư, Long Phượng, Long Hung, Long Phi, Bằng Phi, Phụng Phi và Hùng Phi). Về sau Gia Long thiết lập triều Nguyễn, Xưởng chu sư còn đóng được tàu đồng, phỏng theo thiết kế những tàu đồng thuê của Bồ Đào Nha. Đặc biệt là xưởng còn đóng và hạ thủy thành công tàu chạy bằng hơi nước không thua kém gì tàu nước ngoài. Đội hải thuyền trang bị cho các đội dân binh Hoàng Sa, Bắc Hải đi khai thác sản vật tại Hoàng Sa. Khi thực dân Pháp xâm lược, tháng 4 năm 1863, Chính phủ Pháp chính thức tổ chức, xây dựng và điều hành Nhà máy đóng tàu và Cảng mang tên Arsenal de Saigon đồng thời mang tên Việt thủy xưởng Ba Son. Theo các giả thuyết trên đây, Ba Son được ghi nhận là cái nôi của ngành công nghiệp đóng và sửa chữa tàu Việt Nam; đồng thời là cái nôi của giai cấp và phong trào công nhân Việt Nam, tổ chức Công đoàn Việt Nam. Ba Son đã trở thành một phần quan trọng của lịch sử đấu tranh giành tự do độc lập của Sài Gòn – Thành phố Hồ Chí Minh. Ba Son gắn liền với cuộc đời hoạt động của Chủ tịch Tôn Đức Thắng. Từ 1863 đến 1975, phong trào công nhân tại Ba Son được duy trì và phát triển, công nhân tại đây luôn tỏ rõ tinh thần đấu tranh cách mạng. Nhiều hành động và các cuộc đình công diễn ra mang tính chính trị và ý nghĩa quốc tế. Hàng trăm công nhân Ba Son đã trở thành những cán bộ ưu tú của Đảng, Nhà nước và Quân đội nhân dân Việt Nam.

Sau năm 1975, Hải Quân công xưởng Ba Son không chỉ sửa chữa, mà còn đóng mới tàu và các phương tiện nổi cho Quân chủng Hải quân, Cảnh sát biển và đáp ứng

nhieu nhu cầu của thị trường hàng hải nước ngoài. Ngày 1/1/1978, đổi là xí nghiệp Ba Son, trực thuộc Tổng cục Công nghiệp Quốc phòng; tháng 9/2009 đổi thành xí nghiệp liên hiệp Ba Son và từ ngày 14/6/2014 đổi thành Tổng Công ty Ba Son. Ngày 18/11/2015, quy hoạch thành Khu trung tâm phức hợp Sài Gòn - Ba Son.

Như vậy:

- Việc đặt tên Ba Son cho cầu xây dựng trên chính nơi có Xưởng thủy (từ cuối thế kỷ XVIII) và Nhà máy-Cảng Arsenal de Saigon mang tên Việt thủy xưởng Ba Son (từ 1863) là phù hợp và là sự tiếp nối lịch sử hơn 150 năm địa danh Ba Son.

- Cầu mang tên Ba Son cũng mang tên cái nôi của giai cấp và phong trào công nhân Việt Nam, tổ chức Công đoàn Việt Nam, đồng thời là một phần quan trọng của lịch sử đấu tranh giành tự do độc lập của Sài Gòn - Thành phố Hồ Chí Minh trong thế kỷ XX.

- Cầu mang tên Ba Son cũng mang truyền thống cái nôi của ngành công nghiệp đóng và sửa chữa tàu Việt Nam, truyền thống Hải Quân công xưởng Việt Nam.

2. Thủ Thiêm

Nam Bộ có nhiều địa danh được cấu tạo theo công thức "thủ + tên người" (Thủ Thừa: ông thủ ngự tên Mai Tự Thừa; Thủ Đức: ông thủ ngự tên Đức; Thủ Thiêm: ông thủ ngự tên Thiêm...). Chuyện kể dân gian về ông thủ ngự: Ông tên Thiêm (không biết họ) làm Thủ ngự - trưởng trạm thu thuế trên đoạn sông Sài Gòn; ông là người nhân hậu, có khi thấy người bán buôn thua lỗ hay không lời, ông đã giảm hay miễn thuế cho họ. Bà con rất cảm kích nên sau khi ông mất, họ gọi vùng đất quanh trạm thuế sông này là bến Thủ Thiêm. Về sau cả chợ trên bờ và phà ở đoạn sông này đều mang tên Thủ Thiêm.

Từ điển địa danh Sài Gòn – Thành phố Hồ chí Minh (TS Lê Trung Hoa chủ biên) cho biết Thủ Thiêm là địa danh có từ cuối thế kỷ XVIII. Sách *Đại Nam nhất thống chí* (bộ dư địa chí do Quốc sử quán triều Nguyễn biên soạn 1863-1865) có đoạn viết: "Ở thôn Giai Quý, huyện Nghĩa An có chợ tục gọi là Thủ Thiêm; trước chợ có sông Bình Giang, đối diện tỉnh Gia Định. Tàu biển, thuyền sông tấp nập, dân sở tại làm nghề chở đò ngang, đò dọc và theo dòng nước đem bán thực phẩm như cá, thịt, rau, quả" (Nghĩa An nay thuộc thành phố Thủ Đức, sông Bình Giang nay là sông Sài Gòn).

Triều Nguyễn nửa đầu thế kỷ XIX cho lập đồn binh Thủ Thiêm để kiểm soát việc đi lại trên sông Sài Gòn, phòng thủ cho khu vực trung tâm. Về sau cả vùng đất này được gọi là Thủ Thiêm với bến đò Thủ Thiêm, Chợ Thủ Thiêm... Tu viện Dòng

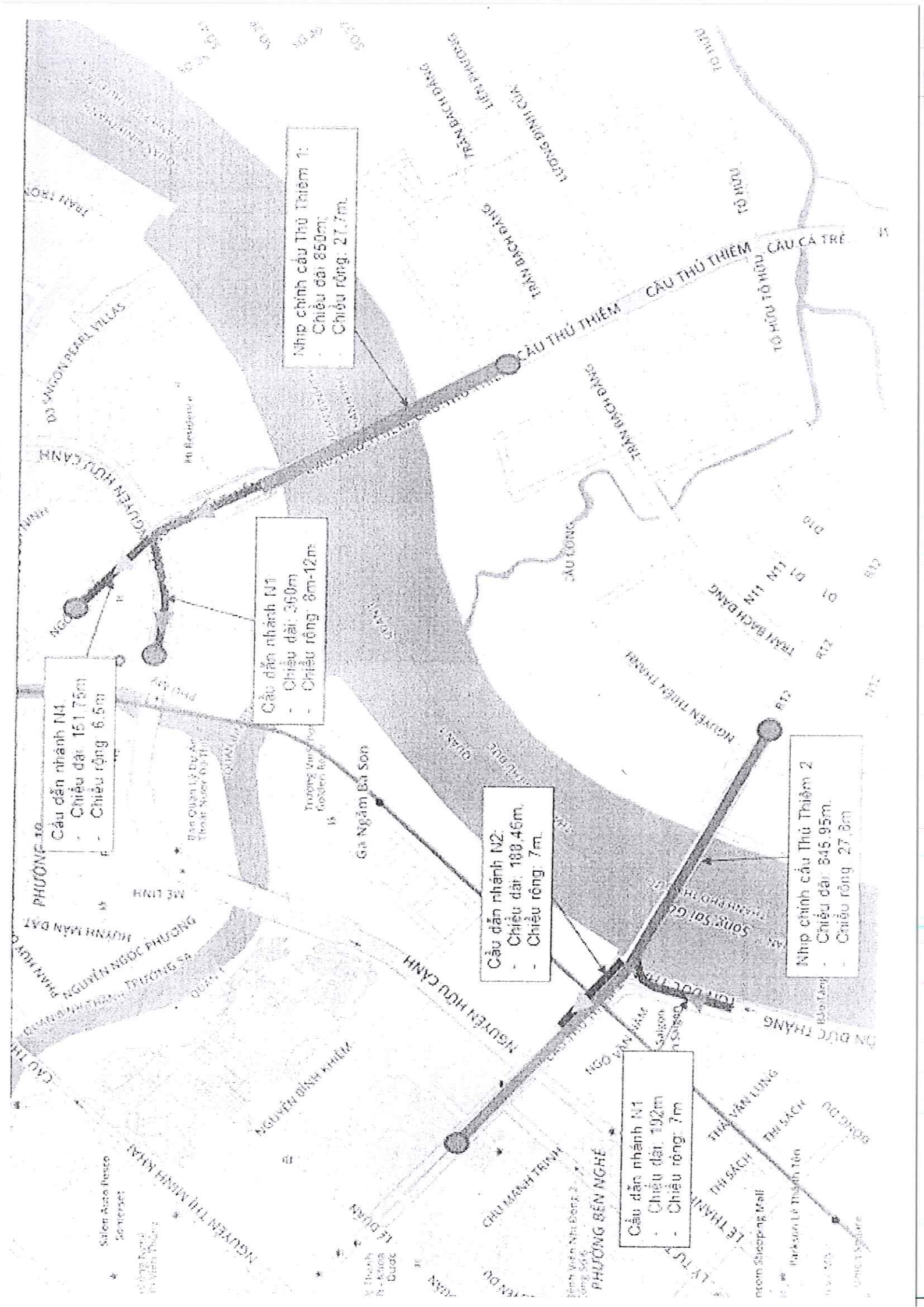
Mến Thánh giá có từ năm 1840 ở đây mang tên Tu viện Thủ Thiêm; nhà thờ đầu tiên được xây dựng ở đây vào năm 1859 mang tên Nhà thờ Thủ Thiêm...Đầu thế kỷ XX, từ “Bến đò Thủ Thiêm” được nhắc đến nhiều nhất trong ca dao với những chuyện đò. Nhà văn Sơn Nam trong biên khảo *Bến Nghé – Sài Gòn xưa* từng chép câu ca: "Bấp non mà nường lửa lò/ Đố ai ve được con đò Thủ Thiêm". Từ thập niên 60 thế kỷ XX nơi đây có phà Thủ Thiêm hoạt động cho đến năm 2011 thì chấm dứt khi có hầm vượt sông Sài Gòn.

Về hành chính, năm 1966 chính quyền Sài Gòn cắt xã An Khánh sáp nhập vào đô thành Sài Gòn, tách thành hai phường: Phường An Khánh và phường Thủ Thiêm, thuộc quận 1. Từ ngày 1/4/1997 khi các quận Thủ Đức, Quận 2, Quận 9 đi vào hoạt động, Thủ Thiêm trở thành một phường thuộc Quận 2. Năm 1996, Quy hoạch *Khu Đô thị mới Thủ Thiêm* được phê duyệt, Thành phố thực hiện quy hoạch này từ năm 2005 hình thành bán đảo Thủ Thiêm và khu Đông thành phố thành một đô thị mới hiện đại với các khu chung cư mang tên Thủ Thiêm: *Thủ Thiêm Xanh, Thủ Thiêm Star*

Như vậy:

- Việc đặt tên Cầu Thủ Thiêm là cách lưu giữ tên một vùng đất có từ gần 200 năm và theo thông lệ từ giữa thế kỷ XIX: những gì xuất hiện mới trong khu vực đã định danh tốt đẹp đều mang tên chung (cùng nghĩa) để nhắc nhở lịch sử và truyền thống tốt đẹp về nhân vật Thủ Thiêm.

- Đặt tên Thủ Thiêm là tạo cho cầu mới qua sông Sài Gòn gắn liền tiếp nối với nhiều sự kiện lịch sử văn hóa và sự phát triển chuyển biến của vùng đất liền kề với trung tâm thành phố suốt gần 200 năm qua./

Nhịp chính cầu Thủ Thiêm 1:
Chiều dài: 850m
Chiều rộng: 27,7m.

Cầu dẫn nhánh N3
Chiều dài: 360m
Chiều rộng: 8m-12m

Cầu dẫn nhánh N2:
Chiều dài: 100,46m.
Chiều rộng: 7m.

Nhịp chính cầu Thủ Thiêm 2
Chiều dài: 345,95m.
Chiều rộng: 27,8m

Cầu dẫn nhánh N4
Chiều dài: 151,75m
Chiều rộng: 6,5m

Cầu dẫn nhánh N1
Chiều dài: 192m
Chiều rộng: 7m

